

Qirqinchi Oyatning Yashirin Tarixi — O‘ttizinchi Raqam

Hizqiyo Kitobi O‘n Birinchi Bob

Jeff Pippenger

2026-09-02

Hizqiyo kitobida Quddusning “qamali” bizning abadiy taqdirimiz hal etiladigan sinov bo‘lgan “belgi”dir, chunki u hayvonning suratining shakllanishini ko‘rsatadi.

“Rabbiy menga yirtqichning surati sinov muddati tugashidan oldin barpo etilishini aniq ko‘rsatdi; chunki bu Xudoning xalqi uchun ulkan sinov bo‘ladi va ularning abadiy taqdiri shu orqali hal qilinadi. ...”

“Bu Xudoning xalqi muhrlanishidan oldin boshdan kechirishi lozim bo‘lgan sinovdir. Uning qonuniga rioya etib, qalbaki shanbani qabul qilishdan bosh tortish orqali Xudoga sodiqligini isbotlaganlarning barchasi Rabbiy Xudo Yahovaning bayrog‘i ostida saf tortadi va tirik Xudoning muhrini qabul qiladi. Samoviy kelib chiqishga ega bo‘lgan haqiqatdan voz kechib, yakshanba shanbasini qabul qilganlar esa maxluqning tamg‘asini qabul qiladi.” Manuscript Releases, 15-jild, 15.

Quddusning “alamat”i paydo bo‘lganida Quddusdan qochgan masihiylar buni oldindan ogohlantirilganlari va “alamat” kelganida uni taniganlari uchun qildilar. Hayvonning suratining shakllanishini tanish — yakshanba qonuniga olib boradigan “voqea-hodisalar”, “tayyorgarliklar” va “harakatlar”ni tanish demakdir. “Alomat”ni tashkil etuvchi bashoratli unsurlar alomatdan oldin tushunilgan bo‘lishi kerak. Cestius qamalni boshlagan paytda alomat nima ekanini o‘rganish uchun juda kech bo‘lgan edi.

“Zotan tayyorgarliklar ildam bormoqda, va shunday harakatlar davom etmoqdaki, ular hayvonga bir surat yasash bilan yakun topadi. Yer tarixida shunday voqealar yuz beradi-ki, ular shu oxirgi kunlar uchun bashoratning oldindan aytganlarini amalga oshiradi.” Review and Herald, 1889-yil 23-aprel.

Tayyorgarliklar, Harakatlar va Voqealar

“tayyorgarliklar”, “harakatlar” va “hodisalar” sinovdan oldin tanib olinishi kerak.

“Xudo bashoratli tarixda o‘tmishda amalga oshishi uchun belgilagan barcha narsa amalga oshgan, va hali kelajakda bo‘lganlarning hammasi o‘z tartibi bilan amalga oshadi. Xudoning payg‘ambari Doniyor o‘z o‘rnida turibdi. Yuhanno o‘z o‘rnida turibdi. Vahiyda Yahudo qabilasining Sheri bashoratni o‘rganuvchilarga Doniyor kitobini ochib berdi, va shu tariqa Doniyor o‘z o‘rnida turibdi. U o‘z guvohligini beradi — Rabbiy unga vahiyda ochib bergan o‘sha buyuk va tantanali voqealar haqidagi guvohlikni; biz esa ularning amalga oshishining ayni bo‘lag‘asida turganimiz uchun ularni bilmog‘imiz lozim.”

“Tarix va bashoratda Xudoning Kalomi haqiqat bilan xato o‘rtasidagi uzoq davom etgan kurashni tasvirlaydi. Bu kurash hanuz davom etmoqda. Ilgari bo‘lgan narsalar yana takrorlanadi.” Selected Messages, 2-kitob, 109.

Biz “buyuk va tantanali voqealarni ularning amalga oshishining ayni ostonasida turganimizda” “bilishimiz shart.” Ostona bu voqealarni ular amalga oshishidan oldin anglab olishimiz zarurligini ko‘rsatadi.

“Ammo bashorat qalamining qat’iy chiziqlari bu osoyishta manzarada o‘zgarish yuz berishini ochib beradi. Qo‘zichoqnikiga o‘xshash shoxlari bor mahluq ajdarning ovozi bilan so‘zlaydi va ‘uning oldida birinchi mahluqning butun hokimiyatini ishga soladi.’ Ta’qib ruhi, ya’ni butparastlik va papalikda namoyon bo‘lgan ruh, yana oshkor bo‘lishi kerak. Bashorat bu qudrat ‘yer yuzida yashovchilarga, mahluqqa bir tasvir yasashlari kerakligini’ aytishini e’lon qiladi. [Vahiy 13:14.] Tasvir birinchi, ya’ni qoplonga o‘xshash mahluqqa yasaladi; aynan o‘sha mahluq uchinchi farishtaning xabarida ko‘rsatilgan. Bu birinchi mahluq orqali fuqaroviy hokimiyat bilan qurollangan, barcha muxoliflarni jazolash vakolatiga ega bo‘lgan diniy tashkilot — Rim Cherkovi ifodalanadi. Mahluqning tasviri shunga o‘xshash hokimiyat bilan qurollangan boshqa bir diniy tashkilotni anglatadi. Bu tasvirning shakllanishi tinch ko‘tarilishi va muloyim da’volari uni Amerika Qo‘shma Shtatlarining nihoyatda yorqin ramziga aylantirgan o‘sha mahluqning ishidir. Mana shu yerda papalikning tasviri topiladi. Yurtimiz cherkovlari o‘zlari uchun mushtarak bo‘lgan e’tiqod nuqtalarida birlashib, o‘z qarorlarini ijro ettirish va o‘z muassasalarini qo‘llab-quvvatlash uchun davlatga ta’sir o‘tkazganlarida, ana shunda protestant Amerikasi Rim iyerarxiyasining bir tasvirini yaratgan bo‘ladi. Shundan keyin haqiqiy cherkov, xuddi qadimda Xudoning xalqi bo‘lgani kabi, ta’qib hujumiga uchraydi. Deyarli har bir asr, Cherkov va Davlat huquqlarini himoya qilish orqali Xudoga xizmat qilayotganlik vazhi ostida mutaassiblik va yovuzlik nimalarga qodir ekaniga misollar beradi. Dunyoviy hokimiyatlar bilan ittifoq tuzish orqali Rimning izidan borgan protestant cherkovlari ham vijdon erkinligini cheklashga xuddi shunday intilishni namoyon etganlar. O‘n yettinchi asrda Angliya Cherkovi hukmronligi ostida minglab nonkonformist xizmatchilar azob chekdi. Dunyoviy hukumatlar tomonidan dinga xayrixohlik ko‘rsatilishi har doim ta’qibni keltirib chiqaradi.” Prophecy of Spirit, 4-jild, 277.

Hayvonning suratining shakllanishi avvalo Amerika Qo‘shma Shtatlarida, undan keyin esa dunyoda amalga oshiriladi.

“Chet elatlar Amerika Qo‘shma Shtatlarining o‘rnagiga ergashadilar. U yetakchilik qilsa-da, xuddi shu inqiroz dunyoning barcha qismlaridagi xalqimiz boshiga ham keladi.” Testimonies, 6-jild, 395-bet.

313-yildagi Milan farmoni shakllanishning boshlanishini ifodalaydi, shuningdek, Yettinchi kun adventistlari uchun yopiq eshikni ham belgilab beradi. G‘arbning Konstantini va Sharqning Litsiniyusi farmonga sulh nikohini bog‘ladilar, bunda Konstantin o‘zining o‘gay singlisi Konstantiyani Daniel o‘n bir bobning bashoratli tarixidagi oltita sulh nikohidan iborat bashoratli qatordagi to‘rtinchi sulh nikohida Litsiniyusga berdi. Dastlabki ikkitasi shimol va janub o‘rtasidagi urushlar bilan bog‘liq edi, keyingi ikkitasi sharq va g‘arb o‘rtasidagi fuqarolar urushlari edi, oxirgi

ikkitasi esa papalik cherkov hokimiyati bilan davlat hokimiyatining ramziy nikohlaridir.

Miloddan avvalgi taxminan 252-yilda Antiox II Theos Ptolemeylar malikasi Berenikaga (Ptolemey II ning qizi) uylanish uchun o'z xotini Laodike I ni chetga surdi. Salavkiylar imperiyasining sulh nikohlari shimol podshohi bilan janub podshohi o'rtasida amalga oshirilgan bo'lsa, 313-yildagi sulh nikohi sharq imperatori bilan g'arb imperatori o'rtasida bo'lgan.

Miloddan avvalgi 252-yilda Antiox II Teosning sulh nikohi, Doniyor 11-bobning o'ninchi oyatidan o'n oltinchi oyatigacha tasvirlangan tarixda imperiya sifatida o'z yakuniga yetgan Salavkiylar imperiyasining boshlanishini ifodaladi. Salavkiylar imperiyasining yakuniy tarixida yana bir sulh nikohi Buyuk Antiox III tomonidan amalga oshirildi; u miloddan avvalgi 193-yilda o'z qizi Kleopatra I Sira'ni (bashoratli tarixdagi eng birinchi Kleopatrani) Ptolemey V ga berdi. O'sha paytda Ptolemey V taxminan 16 yoshda, Kleopatra I Sira esa taxminan 10 yoshda edi. Ularning nikohi beshinchi Suriya urushidan keyingi diplomatik kelishuv edi. Doniyor 11-bobdagi shimol va janub shohi o'rtasidagi alfa sulh nikohi ikkinchi Suriya urushining tugashini belgilagan edi.

Payg'ambarlik tarixidagi so'nggi Kleopatra avval Yuliy Qaysar bilan, undan keyin esa Mark Antoniy bilan munosabatda bo'lgan. Miloddan avvalgi 44-yilda Yuliy Qaysar o'ldirilganidan so'ng, miloddan avvalgi 43-yilda ikkinchi Triumvirat tuzildi. Triumviratni uch kishi tashkil etgan edi va ana shu uch kishidan biri — Mark Lepid — Oktavian tomonidan uch tomonlama ittifoqdan chetlatilgach, sharqdagi Mark Antoniy bilan g'arbdagi Oktavian o'rtasida hokimiyat uchun kurash boshlandi. Miloddan avvalgi 40-yilda Brundiziyda sharq va g'arbdagi bu ikki raqib o'rtasida shartnoma tuzildi. Shartnoma Oktavianning singlisi Oktaviya bilan Mark Antoniyning nikohini ham o'z ichiga olgan edi. Biroq shartnoma ham, unga hamroh bo'lgan nikoh ham mustahkam turmadi va Mark Antoniy Kleopatra bilan aloqaga kirishganidan keyin, miloddan avvalgi 32-yilda Oktaviya bilan ajrashdi. Miloddan avvalgi 31-yilda Aktiy jangida sharq va g'arb saltanatlarini yagona hokimiyat ostida birlashtirildi va shundan so'ng Oktavian Avgust Qaysarga aylandi — Rimning shon-shuhrati va qudratining eng yuksak cho'qqisi ramziga.

Payg'ambarlik nuqtayi nazaridan, Doniyor kitobining o'n birinchi bobidagi birinchi ahd nikohi Buyuk Aleksandr imperiyasini qayta tiklash uchun kurashayotgan ikki jangchi tomon o'rtasidagi adovatni tugatishga urinish sifatida shimol va janub shohlari o'rtasida bo'lgan. Salavkiylar bilan Misrning Ptolemeylari o'rtasidagi o'sha birinchi ahd nikohi Salavkiy va Ptolemey shohliklarining alfa ahd nikohi bo'lib, ayni shu ikki hokimiyat o'rtasidagi omega ahd nikohining timsoli edi. Oxirgi, ya'ni omega ahd nikohida Misr tarixidagi eng birinchi, ya'ni alfa Kleopatra oxirgi, ya'ni omega Kleopatraga payg'ambarlik rishtasi bo'ldi; uning Mark Antoniy bilan bo'lgan munosabati Oktaviya va Mark Antoniy o'rtasidagi ajralish uchun murojaat nuqtasiga aylandi. Bu ajralish sharqdagi Mark Antoniy bilan g'arbdagi Oktavian o'rtasidagi qayta alangalangan adovatni belgilab berdi; bu adovat miloddan avvalgi 31 yilda Aktiy jangida nihoyasiga yetdi.

Miloddan avvalgi 40-yildagi Brundisium shartnomaviy nikohi sharq bilan g'arb o'rtasidagi kurashning alfa shartnomaviy nikohi bo'lgan, xuddi Laodice va Antiochus II Theo ning shartnomaviy nikohi shimol bilan janub o'rtasidagi kurashning alfası bo'lgani kabi. 313-yildagi shartnomaviy nikoh Mark Antony va Octavia ning alfa shartnomaviy nikohiga nisbatan omega

bo'lgan, xuddi Ptolemy V va Cleopatra I Syra o'rtasidagi shartnomaviy nikoh shimoliy va janubiy shohliklarning omega shartnomaviy nikohi bo'lgani kabi. 313-yildagi omega shartnomaviy nikohga olib kelgan uch shartnomaviy nikohning barchasi o'zaro mos tushadi va Milan Edikti bilan bog'liq payg'ambarlik xususiyatlariga uch guvohlikni taqdim etadi. Sharq, g'arb, shimol va janubning to'rtta so'zma-so'z shartnomaviy nikohi birgalikda papalikning ikki ramziy shartnomaviy nikohi bilan o'zaro mos tushadi.

496-yilda franklar qiroli Xlodvix Klotilda bilan turmush qurgan edi. Klotilda Burgundiya malikasi, Burgundiya qiroli Xilperik II ning qizi edi. Otasi va onasi oilaviy hokimiyat kurashi chog'ida o'ldirilganidan so'ng, u 493-yilda franklar qiroli Xlodvix I ga turmushga berilguniga qadar amakisining himoyasi ostida yashadi. U katolik edi, ya'ni Rim cherkovining Nikeya/ortodoks e'tiqodiga sodiq edi. Bu holat uni o'sha davrdagi arian nasroniy bo'lgan boshqa ko'plab german qirollik oilalaridan ajratib turardi. Uning onasi Karetena katolik bo'lgan, Klotilda esa shu e'tiqodda tarbiyalangan edi. U Xlodvixni butparastlikni tark etib, katolikcha cho'qinishni qabul qilishga qat'iy va tinimsiz undagani bilan yodga olinadi; shundan keyin uning 496-yildagi imonga kelishi Fransiyaning ilk tarixi va G'arbning shunday ataluvchi nasroniyligining eng muhim voqealaridan biri hisoblanadi.

Klovis agar Tolbiak jangida g'alaba qozonsa, Klotildaning katolik e'tiqodiga o'tishga va suvga cho'mdirilishga qasam ichdi. Alemannlar qiroli o'ldirildi, ularning qo'shini parokanda bo'ldi va franklar g'alaba qozondilar. G'alabadan so'ng Klotilda Reymslik episkop Remigius Klovisga ta'lim berishini tashkil qildi va u bir necha ming jangchilari bilan birga suvga cho'mdirildi (an'anaga ko'ra, milodiy 496-yil Rojdestvo kunida).

Klovis franklarning qiroli edi; bu, zamonaviy ifoda bilan aytganda, Fransiya qiroli demakdir. U oxir-oqibat o'zlarining butparast dinidan voz kechib, katoliklikka yuz buradigan Yevropa qirollari ichida birinchisi bo'ldi. Shu sababli, Klovis "Katolik cherkovining to'ng'ich o'g'li" deb hisoblanadi, Fransiya esa "Katolik cherkovining to'ng'ich qizi" deb ataladi. 1980-yilda papa Ioann Pavel II Fransiya tashrif buyurganida shunday deb so'radi: "Fransiya, Cherkovning to'ng'ich qizi, suvga cho'mganingga sodiqmisan?"

Klovisning Nikeya katolitsizmiga qabul qilinishi 538-yildagi ramziy shartnomaviy nikohga olib boradigan ramziy nikoh yurishining boshlanishini anglatadi. Klovis bilan yer yuzining shohlari bilan zinokorlik qiladigan fohisha o'rtasidagi ramziy shartnomaviy nikoh Doniyor o'n birinchi bobdagi undan avvalgi to'rtta shartnomaviy nikoh orqali oldindan timsollashtirilgan edi. Klovis Rim jamoatiga harbiy va iqtisodiy yordam ko'rsatgan birinchi Yevropa qiroli edi, shu bois Klovis Doniyor o'n birinchi bobdagi tarix doirasida ifodalangan.

Va uning tomonidan qo'shinlar turib, qudrat maskanini bulg'aydilar, doimiy qurbonlikni olib tashlaydilar va vayron qiluvchi jirkanch narsani o'rnatadilar. Daniel 11:31.

496-yilda Klovis papalik hokimiyat tepasiga ko'tarilar ekan, unga yordam berish uchun Yevropa siyosiy tuzilmalarining "o'rnidan turishi"ning boshlanishini belgilaydi. Bu ramziy nikoh yurishining boshlanishini anglatadi. Oyatdagi "qo'llar" ham "qudrat maskani"ni bulg'aydi; butparast Rim uchun ham, papalik Rimi uchun ham bu — Rim shahridir.

Ikki Muqaddasxona

Doniyor kitobida “ma’bad” deb tarjima qilingan ikki xil ibroniycha so‘z bor. ‘Miqdash’ va ‘qodesh’ ibroniycha so‘zlarining ikkalasi ham “ma’bad” deb tarjima qilinadi, biroq qodesh faqat muqaddas bir narsani anglatishi mumkin, holbuki miqdash esa — matn mazmuniga qarab — muqaddas yoki nomuqaddas ma’badni anglatishi mumkin.

O‘ttiz birinchi oyatdagi “qudrat ma’badi” — bu “miqdash” bo‘lib, Rimning qudratining ma’badini anglatadi; butparast Rim uchun ham, papalik Rimi uchun ham bu Rim shahri edi. Oktavian imperiyanı birlashtirgan Aktiy jangidan boshlab, butparast Rim Doniyol o‘n birinchi bob yigirma to‘rtinchi oyatining bajarilishi sifatida uch yuz oltmish yil (bir vaqt) davomida yengilmas edi.

U viloyatning eng serhosil joylariga ham tinchlik bilan kirib boradi; va u o‘z ota-bobolari ham, ulardan avvalgi otalari ham qilmagan ishni qiladi; u ular orasida o‘ljani, talon-tarojni va boyliklarni sochadi; ha, u bir muddatgacha istehkomlarga qarshi o‘z rejalarini tuzadi. Doniyor 11:24.

Butparast Rim Rim shahridan hukmronlik qilgan paytda yengilmas edi, ammo Konstantin 330-yilda poytaxtni Konstantinopolga ko‘chirganida, yigirma to‘rtinchi oyatdagi “vaqt” ado bo‘ldi. Doniyor yettidagi uch shoxning oxirgisi (gotlar) shahardan quvib chiqarilgach, papalik Rimi bashoratga ko‘ra 538-yilda Muqaddas Kitob bashoratining beshinchi shohligi sifatida taxtni egalladi. Gotlar Rimni qamal qilgan edilar, biroq oxir-oqibatda Yustinian nomidan lashkarboshi Belsariy shaharni mustahkamlab olgach, chekindilar. Shundan so‘ng Rim cherkovi 1260 yil davomida oliy hukmronlik qildi, to Napoleon 1798-yilda papani lavozimidan chetlatib, surgunga yuborgunicha.

Rim, “qudrat maskani”, “harom qilindi” (“harom qilindi” degani — “yaralantirildi yoki parchalatildi”), shaharga qarshi davom etayotgan urushdan kelib chiqqan “qo‘llar” orqali; bu urush asosan Vahiyni sakkizinchi bobidagi dastlabki to‘rtta karnay orqali tasvirlangan.

496-yildan boshlab yuzaga kelgan tarix shuni ko‘rsatadiki, Rim shahri Rim imperiyasining qudrati va ulug‘vorligidan Rim-katolik imperiyasining qudrati va ulug‘vorligiga o‘tar ekan, bulg‘anib qoldi. O‘sha kuchlar, matndagi “doimiy” so‘zi bilan ifodalangan butparastlik dinini, Nikeya katolitsizmi dinini qabul qilganlari bois, olib tashlar edi.

Vouillé jangida Kloviz Alarik II boshchiligidagi arian vizigotlarni mag‘lub etib, Akvitaniani egalladi. G‘alabadan keyin, 508-yilda, Sharq imperatori Anastasius I (Konstantinopolda) Klovizni vizigotlar ustidan qozongan g‘alabasi uchun sharafladi. Turlik Grigoriy Anastasius Klovizga uni konsul etib tayinlaganini bildiruvchi rasmiy hujjatlarni yuborganini aytadi. Tur shahrida, Muqaddas Martin cherkovida, Kloviz binafsha rangli tunika va plash kiydi, boshiga diadema qo‘ydi, otga minib chiqdi va xaloyiq orasiga oltin-kumush sochdi. Grigoriy aytadiki, o‘sha kundan boshlab u konsul sifatida olqishlandi va Rim imperatori tomonidan Kloviz g‘arbda qonuniy nasroniy podshoh ekanligi tan olindi. U Konstantinopol ham qarshi turgan arian vizigotlarni sindirgani uchun mukofotlandi. 508 — Sharqdagi imperator katolik frank podshohini ochiqchasiga sharaflagan yil — cherkov, g‘alaba va Rimiy qonuniylik bir manzarada mujassam bo‘lgan yil. 508

— arian vizigotlar hukmronligini sindirgach, Galliyada franklarning katolik qirolligi ustun katolik qudrat sifatida namoyon bo‘lgan yil. Kloviz arian qirolliklarga qarshi Nikeya katolitsizmi uchun kurashgan birinchi yirik barbar podshohdir va shu bois “Cherkovning to‘ng‘ich qizi” sifatidagi fransuz vazifasining prototipidir. Kloviz 496 yildan 508 yilgacha bo‘lgan davrni ifodalaydi va ramziy nikoh ahdomasining alfa timsolidir. 508 yildan 538 yilgacha bo‘lgan o‘ttiz yil esa marosimning omega timsoli bo‘lgan Yustinian tomonidan ifodalanadi.

538-yilda “qo‘llar” papalik hokimiyatini yer yuzining taxtiga 1260 yilga o‘tqazdi. Aynan o‘sha paytda 496-yilda boshlangan nikoh marosimi yurishining yakunida ramziy ahd nikohi consummatsiya qilindi. 1798-yilda esa Rim papasi bilan Fransiyaning Xlodvigi o‘rtasida boshlangan ahd nikohi Fransiyaning Napoleoni o‘z generaliga papani asir oldirish orqali papalik hokimiyati bilan ajrashganida bekor qilindi.

496-yilda nikoh yurishini boshlagan alfa ramziy papalik shartnomaviy nikohi 538-yildagi yakshanba qonuni bilan nihoyasiga yetdi va shundan keyin, Doniyor o‘n birdagi boshqa har bir shartnomaviy nikoh kabi, 1798-yilda bekor qilindi. Vahiy esa Yevropa shohlari bilan katoliklik papalari o‘rtasidagi papalik nikohiy munosabatiga qo‘shimcha qiladi, chunki Vahiy o‘n ikkidagi ajdaho ham Shaytonning o‘zi, ham butparast Rim shohlaridir.

“Shunday qilib, ajdarho, avvalo, Shaytonni ifodalasa-da, ikkilamchi ma’noda butparast Rimning ramzidir.” Buyuk kurash, 439.

Vahiy kitobida Yuhanno bizga shuni ma’lum qiladiki, shohlar (ajdarho) katolitsizmning dengizdan chiqqan maxluqiga uch narsa berdi.

Men ko‘rgan mahluq qoplonga o‘xshar edi, uning oyoqlari ayiqning oyoqlariday, og‘zi esa sherning og‘ziday edi; va ajdaho unga o‘z qudratini, taxtini va ulug‘ hokimiyatini berdi. Vahiy 13:2.

496-yilda Yevropa podshohlari papalik yirtqichiga o‘zlarining harbiy qudrati va iqtisodiy ko‘magi bilan ifodalangan “qudrat”larini bera boshladilar. Ular 330-yilda imperiyalarining poytaxtini Konstantinopolga ko‘chirgan edilar, shu tariqa Rim shahrini papalik hokimiyatining “taxti” sifatida qoldirdilar. Shundan so‘ng “qo‘shinlar” 533-yilda Yustinian farmoni bilan papalik cherkovini barcha cherkovlarning boshlig‘i sifatida belgiladi. Bu farmon papalik bid’atchilar deb belgilagan kishilarni ta’qib qilish uchun ularning harbiy qudratidan foydalanishni ham o‘z ichiga olgan edi; shu tariqa ular o‘zlarining fuqaroviy “hokimiyat”larini papalarning qo‘liga topshirdilar.

Papalik bilan Yevropa shohlari o‘rtasidagi alfa ahd nikohi 496-yilda Kloviz bilan boshlandi. 508-yilga kelib, saltanatning qonuniy dini bo‘lgan butparastlik chetga surilib, uning o‘rniga Nikeya katolitsizmi dini o‘rnatildi. 533-yilda Yustinian papalikni barcha jamoatlarning boshlig‘i deb e’tirof etdi va ularning tegishli taxtlariga mansub qonuniy hokimiyatni papalik qudratiga topshirdi.

Alfa va Omega O‘rindig‘i

330-yilda Rim shahri Rim jamoatining qo‘liga topshirildi; u Masihning ikkinchi kelishida olov ko‘liga tashlab yo‘q qilinmaguncha o‘sha yerda o‘tirgan bo‘lur. 538-yilda esa u papa taxtiga

rasman yana o'tqazildi; shu tariqa 330-yildan 538-yilgacha bo'lgan tarix alfa o'rindig'i bilan boshlanib, omega o'rindig'i bilan yakun topadigan bashoratli davr sifatida aniqlanadi. Bu davr Muqaddas Kitob bashoratidagi to'rtinchi shohlikning (Pergamosning) 330-yilda boshlanib, 538-yilda Tiyatiraning kelishi bilan tugaydigan izchil tanazzuli sifatidagi yakunini ifodalaydi. G'arbiy hamda sharqiy Rim 538-yildan keyin ham sekin parchalanishda davom etdi, biroq bu davr 330-yilda Rim shahrini anglatadigan o'rindiqning papalikka berilishi bilan boshlangan bo'lib, 538-yilda o'sha o'rindiq shunchaki shahar ustidagi taxt emas, balki shahar bilan ifodalangan shohlik ustidagi taxtga aylanguncha davom etdi.

330 dan 538 gacha bo'lgan davr papalikning qudratlantirilishidagi "sakkiz" tamg'ani belgilab beruvchi muayyan bashoratli davrdir. O'sha sakkiz bosqich tez orada keladigan Yakshanba qonunida papalikning o'limli yarasining sog'ayishida takrorlanadi.

Sakkiz qadamning birinchisi Rim shahrining papalik hokimiyatiga berilishi edi, sakkizinchi qadam esa shaharning Muqaddas Kitob bashoratidagi beshinchi shohlikning taxti sifatida berilishi edi. Bu 538-yilni "o'rindiq" sifatida va "sakkizinchi qadam, ya'ni avvalgi yetti qadamdan bo'lgan" qadam sifatida belgilaydi. Birinchi qadam o'rindiqning berilishi edi va sakkizinchi qadam ham o'rindiqning berilishi edi; demak, 330-yildagi birinchi qadam alfa, 538-yil esa omega hisoblanadi. Ikki o'rindiq, olib tashlangan uchta shox, yo'q qilingan kundalik, Xlodvigning imonga kirishi va Yustinianning farmoni — bularning barchasi nikoh yurishini va oxir-oqibat nikohning o'zini belgilab beruvchi jami sakkiz qadamni tashkil etadi.

1798-yilda, 538-yilda papalikni taxtga o'tqazgan va Yevropaning o'n shohini ifodalagan kuch bo'lgan Fransiya papalikni aynan o'sha taxtdan tushirdi. 538-yildan 1798-yilgacha bo'lgan tarixda ifodalangan alfa ahd nikohi Vahiy kitobining o'n yettinchi bobidagi papalik hokimiyatining o'n shoh bilan bo'ladigan omega ahd nikohining timsolidir. 496-yildan 538-yilgacha bo'lgan nikoh yurishi Qo'shma Shtatlarning oxirgi sakkiz prezidenti bilan mos keladigan sakkiz bosqichning timsolidir. Xlodvig va Fransiya Yevropaning o'n shohining ramzlaridir. Ular yaqin orada chiqadigan Yakshanba qonuni paytida Vahiy kitobining o'n yettinchi bobidagi o'n shoh orasida bosh shohga aylanadigan Qo'shma Shtatlarni ifodalaydi.

Daniel kitobining o'n birinchi bobidagi avvalgi besh ahd nikohi so'nggi kunlardagi oltinchi va yakuniy ahd nikohiga mos keladi. Shimol va janubning alfa va omega ahd nikohlari kelinni janubdan bo'lgan alfa sifatida, omega esa shimoldan bo'lgan kelin sifatida aniqlaydi. Butparast Rimning ahd nikohlarida sharqdan bo'lgan alfa kelin g'arbga berildi, 313-yilning omegasi esa g'arbdan bo'lgan kelin edi. Bu to'rt nikoh bashoratan birinchi Kleopatra va so'nggi Kleopatra orqali o'zaro bog'langan. Papalik Rimining ramziy ahd nikohi kuyovni o'n shohdan iborat bashoratli konfederatsiyaning bosh shohi sifatida, uning kelini bilan — Rimning qirmizi ayoli bilan — birlashgan holda ifodalagan. Ajralish 1798-yilda o'n shohning bosh shohi tomonidan amalga oshirildi.

313-yildagi ahd nikohi papalik hokimiyatining Qo'shma Shtatlar bilan tuzadigan so'nggi ahd nikohini ifodalaydi — Vahiy kitobining o'n yettinchi bobidagi o'nta shohning eng bosh shohi; Fransiyaning ikki shoxli hokimiyati orqali timsollangan ikki shoxli bir hokimiyat. Klovis bilan

496-yilda boshlangan va oxir-oqibat 533-yildagi Yustinian farmoniga hamda 538-yilda papalikning taxtga o'tqazilishiga olib kelgan tarix, 1989-yildan Yakshanba qonunigacha bo'lgan tarixni ifodalaydi.

Bu masalalarni keyingi maqolada davom ettiramiz.